Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Cena 20 groszy.

NOWINY PODHALAŃSKIE

aktualne i niezależne czasopismo zdrojowiskowe i gospodarczo-społeczne.

Nr. 4. (21) Nowy Sącz, niedziela 31 maja 1936 Rok II.

Przez spółdzielczość do bogactwa!

Ruch spółdzielczy jest organizacją stosunkowo nową, wynikającą ze zrozumienia potrzeb społecznych, które zorganizowane we formie wspólnej podaży zapewniają też wspólną konsumpcję, konsumpcję tanią, masową i w miarę rozwoju dobrze zorganizowanej podaży, pierwszorzędną. Zysk indywidualny, chowany do prywatnych kieszeni poszczególnych ofertodawców i podrażający cenę towaru, właśnie o szereg zysków indywidualnych hurtownika, detajlisty i ich pośredników, w akcji spółdzielczej idzie jedynie na faktyczne koszta urządzenia organizacji spółdzielczej — nic dziwnego przeto, że towar jest znacznie tańszym i dostępniejszym dla stowarzyszonego konsumenta. Oto zadanie spółdzielni towarowych, spożywczych i pożyczkowo oszczędnościowych. Spółdzielnie rolnicze, mleczarskie i handlowe mają znowu na celu nietyle konsumpcję ile zorganizowanie podaży, wyszukanie miejsc zbytu, normalizację i ustalenie cen i tp. Jest to interes wręcz odwrotny, bo zmierzający do uzyskania pewnego maximum zarobku, podczas, gdy w pierwszym wypadku celem ma być właśnie taniość towaru. Ale i tu spółdzielca ma zysk, bo płaci tanio a nadwyżkę zaoszczędza! Podobnie i w bankach! Spółdzielca ma możność uzyskania łatwego i taniego kredytu i zarabia ewent. przy umiejętnych operacjach: dywidendę akcyjną.

Są więc spółdzielnie zyskiem, bez względu na ich rodzaj. Wspólny kapitał, złożony w jakiejkolwiek formie, umiejętny obrót tym kapitałem, masowa podaż sprzyjająca konsumpcji i przemyślane operacje dają spółdzielcy zawsze tylko dochód. Stąd życie spółdzielcze rozwija się wszędzie ogromnie, opanowując coraz nowe dziedziny potrzeb społecznych i zwycięża coraz bardziej gospodarkę indywidualną, która zresztą dzisiaj, wymagając dużych kapitałów nagina się ku, niezbyt zresztą szczęśliwemu dla społeczeństw etapowi karteli, zrzeszeń, monopoli i tp. Ba, nawet same państwa normalizują coraz głębiej a i bezwzględniej gospodarkę społeczną, nie mówiąc już o naszych sąsiadach wschodnich, którzy ten kierunek próbowali doprowadzić do absurdu! Nic dziwnego, że nastąpił tam, wyraźnie wsteczny ruch gospodarczo — indywidualistyczny!

Jeżeli chodzi o nasze stosunki, to zrozumienie spółdzielczości jest w Polsce duże. W roku obecnym mamy 11 762 spółdzielni różnych typów, w czem 6421 polskich, 3411 ukraińskich, 925 niemieckich i 1005 żydowskich. Członków spółdzielnie liczą 2·638·000. Najwięcej spółdzielni, bo 3549 to kasy Stefczyka, potem idą spółdzielnie rolniczo — spożywcze [2614], bankowe (1743), mleczarskie (1275], spożywcze [1258] i inne. Najmocniej zorganizowani tu są rolnicy i robotnicy, najsłabiej kupcy i urzędnicy. Cyfry okazałe, jeśli się weźmie pod uwagę, że nieomal 10 proc. ludności państwa należy do spółdzielni.

Podobnie i nasza Sądeczyzna stoi spółdzielczo bardzo wysoko. Jest to wynikiem należytego uświadamiania ludzi, przez nasze władze samorządowe a także i wynikiem plusów, które spółdzielczość za sobą niesie. Wysoko postawiona spółdzielczość bankowa, rozbudowana sieć kas Stefczyka i spółdzielni mleczarskich, mocno postawione placówki spożywczo-rolnicze i pożyczkowo-oszczędnościowe, wreszcie udatne próby spółdzielczo-mieszkaniowe — wskazują na należyte zrozumienie wartości spółdzielczych przez ludność tak miejską jak i wiejską! Ubogie rolniczo nasze ziemie góralskie a i miasta pozbawione większego przemysłu zrzeszają się też chętnie spółdzielczo, rozumując słusznie, że ruch ten to prawdziwy ich dochód i zysk! (Klem.)

Spółdzielnia Kredytowa Robotnicza

stow. zar. z ogr. odp. w N. Sączu.

Spółdzielnia Kredytowa Robotnicza została założoną pod pierwotną nazwą Towarzystwo Kredyt. Robotnicze dnia 19 kwietnia 1912 r. a zarejestrowaną 15 lipca 1912 r. z ilością 35 członków. Wskład Dyrekcji wchodzili wówczas pp. Augustynowicz Fr. Lachiewicz Feliks i Mędlarski Ryszard.

Wybuch wojny europejskiej w 1914 r. spowodował dewaluację, która zniszczyła wszelkie kapitały obrotowe tak, iż Spółdzielnia musiała się zająć handlem i przedsiębiorstwem w kamieniołomie.

Dopiero w roku 1924, po wprowadzeniu złotego, zaczęła Spółdzielnia swoją właściwą pracę od początku, przyjmując nowe wkłady oszczędnościowe. udziały i w przeciągu 12 lat nowego okresu rozwinęła się tak, że dzisiaj liczy przeszło 2.000 członków,

Przy otwarciu Spółdzielni pracowali wówczas dyrektorzy poza obowiązkami zawodowemi, dopiero od godziny 6 wieczorem, w jednej ubikacji Z. Z. K., zaś od roku 1925 otwarto urzędowanie całodzienne. Obecnie Spółdzielnia Kredyt. Robotn. mieści się we własnym lokalu, składającym się z 3 dużych pokoi i zatrudnia prócz dyrektorów 4 pracowników umysłowych.

Przez obecny kryzys gospodarczy ucierpiała także i Spółdzielnia Kredytowa, ponieważ kapitał obrotowy jest w dużej mierze zamrożony u członków, bo spowodu obniżenia poborów pracownikom państwowym, którzy stanowią 80 proc. członków Spółdz., ci nie są wstanie wywiązywać się ze zobowiązań; jednak mimo tego kryzysu Spółdzielnia stale rozwija się i nie poniosła dotychczas prawie żadnych strat.

Ciekawe są liczby ostatniego dziesięciolecia, świadczące o stałym rozwoju współdzielni. I tak np. ilość członków wynosiła w 1925 roku 297, w 1929 roku 1123 a w grudniu 1935 roku 1940, udziały z 10.808 zł. z r. 1925 rozrosły się dziś do sumy 158.700 zł. — pożyczki wekslowe z 5899 zł. w r. 1925 wzrosły obecnie do sumy 613.732 zł. a fundusz zasobowy z 2682 zł. do 53.450 zł. Widać stąd, że z ilością członków wzrósł kapitał zakładowy a również i możność przychodzenia z pomocą pożyczkową pracownikom kolejowym i robotnikom.

Obecnie liczy współdzielnia ponad 2000 członków z 3690 udziałami. W r. 1935 udzielono np. 825 pożyczek członkom na sumę 377.095 zł. Nieruchomości spółdzielni posiadają wartość 50.000 złotych a ogólny obrót w r. 1935 wykazuje olbrzymią wprost, jak na nasze stosunki kwotę 4 miljonów złotych.

Danych dyrekcyjnych nie podano nam. Zrozumiałe! Jednakże z punktu widzenia informacji i faktycznego podniesienia obywatelskich wysiłków notujemy.

W skład Dyrekcji wchodzą pp.: Ladenberger W., Szewczyk M., Pachoń Fr., Mędlarski R., Ślazyk Ant. i Wagner J. a Radę Nadzorczą tworzy 12 ludzi z pp. Bielatem, Matkowskim, Poprockim i Paluchem na czele.

Spółdzielnia Naucz. Polskiego.

Typowym przykładem skromnej, a jednak bardzo owocnie pracującej spółdzielni jest założona w r. 1915 z ramienia Związku Naucz. Szkół Powsz. Spółdzielnia Nauczycielstwa Polskiego. Liczy ona 160 członków z powiatu nowosądeckiego i części limanowskiego, przyczem zarząd składa się z członków grona nauczycielskiego; prez. Rady Nadzorczej jest profesor Feliks Waga. Spółdzielnia należy do Zw. Spółdzielców Spożywców „Społem“ w Warszawie i zaopatruje się w towary w Krakowie. Przy skromnym personelu [2 osoby] spełnia spółdzielnia chwalebnie swe zadania spożywczo-towarowe.

OGŁOSZENIE!

Likwidatorzy Kasy Kupieckiej Spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością w Nowym Sączu w likwidacji ogłaszają niniejszem, że w dniu 7 czerwca 1936 r. o godzinie 17-ej odbędzie się w lokalu KASY KUPIECKIEJ w Nowym Sączu przy ul. Romanowskiego 1 **nadzwyczajne walne zgromadzenie** członków Kasy Kupieckiej Spółdzielni z ogranicz. odp. w Nowym Sączu z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego zgromadzenia.
2) Odczytanie protokołu walnego zgromadzenia z dnia 26 stycznia 1936 r.
3) Sprawozdanie z działalności likwidatorów za czas od 1 stycznia 1936 r. do dnia 31 maja 1936 r.
4) Przywrócenie normalnej działalności spółdzielni t. j. jej reaktywowanie oraz wybór nowego zarządu.
5) Ustanowienie granic najwyższego kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi.

Nowy Sącz, dnia 24 maja 1936 r.

Kasa Kupiecka Spółdzielnia z ogr. odp. w Nowym Sączu w likwidacji

LIKWIDATORZY:

Mandel Wagschal mp. Fischel Silberstein mp.

Spółdzielczy Bank Handlowy w Nowym Sączu.

Jedną z poważnych placówek bankowych na naszym terenie jest Spółdzielczy Bank Handlowy, sp. z ogr. odp., kierowany przez zapobiegliwą dyrekcję w osobach pp. Leona Sterna, Naftalego Engländera i Dawida Steinreicha. Prezesem Rady Nadzorczej od r. 1931 jest mecenas dr. Bernard B.rn. Spółdzielczy bank liczył na dniu 1 stycznia 1936 r. 890 członków, udzielając w roku bież. pożyczek na sumę 60.000 zł. oraz kredytów we formie pożyczek i dyskonta na sumę 543.000 zł. Bank rozwija się bardzo pomyślnie, służąc ludności tanim kredytem oraz oprocentowaniem wkładek, których suma wraz z rachunkami bieżącemi wynosi 560,000 zł. Udziały wynoszą kwotę 86.247 zł, fundusz zasobowy 23.605 zł. — zatem kapitały własne kwotę ponad 100.000 zł. Lokal Banku znajduje się przy ul. Szwedzkiej.

Spółdzielczy Związek Kredytowy
w Nowym Sączu.

Prawie przed 10-ciu laty powstała myśl stworzenia placówki spółdzielczej na terenie miasta Nowego Sącza. Placówka ta miała mieć na celu finansowanie kupców i rzemieślników. Była ona życiową koniecznością, dla tutejszego kupiectwa i rękodzieła o tyle, o ileże, takiej placówki w Nowym Sączu nie było. Myśl ta przybrała konkretne formy po długich debatach w łonie Związku Kupców i przemysłowców w Nowym Sączu, który przejął na siebie obowiązek zorganizowania spółdzielni kredytowej i który doprowadził do pomyślnego wyniku tej akcji. Praca ta była wówczas niełatwą, gdyż w owym czasie na rynku finansowym panował wielki chaos, a to po załamaniu się wysokiego parytetu naszego złotego. Po stabilizacji tegoż przystąpiono do werbowania członków dla nowo powstać mającej instytucji finansowej. Garstka ludzi, z łona Wydziału Związku Kupców i Przemysłowców, fanatycznie zapatrzona w ostateczny cel takiej instytucji, mimo trudności, zdołała w przeciągu krótkiego czasu zwerbować 72 członków, którzy stanowili trzon nowej placówki. Przystąpiono do stworzenia statutu i ram prawnych dla tejże. W dniu 21 lipca 1926 roku odbyło się pierwsze Walne Zgromadzenie członków spółdzielni pod nazwą: Spółdzielczy Związek Kredytowy z ogr. odp. w Nowym Sączu, na którem wybrano władze spółdzielni w następującym składzie: Do Rady Nadzorczej weszli: pp. Dr. Syrop Hersch, błp. Stern Abraham Samuel, Ablöser Leon, Führer Salke, Gelernter Leon, Kalt Joachim, Kornhauser Henryk, błp. Lustig Juda Leib, Mandelbaum Wolf i Wenzelberg Israel, do zarządu: pp. Maschler Samuel, Weindling Natan, Abrahamowicz Bernard, Berliner Baruch, błp. Friedmann Abraham, błp. Geldzähler Hirsch, Knöbel Juda Isak, Schlüssel Salamon, Steiner Józef i Tenzer Salamon. Skład Władz spółdzielni dawał rękojmię solidności i powagi w prowadzeniu agend. — Dnia 24 lipca 1926 spółdzielnia została zarejestrowana w tutejszym Sądzie Okręgowym jako Handlowym, w dniu 1 sierpnia tego roku, rozpoczęła swą działalność. W dniu 27 października 1926 została przyjęta w poczet członków Związku Żydowskich Towarzystw Spółdzielczych w Polsce, w Warszawie. — Pracę biurową rozpoczęto bardzo skromnie, w użyczonem bezpłatnie przez p. Abrahamowicza biurze, przy bezpłatnej sile biurowej, oraz przy skromnym urządzeniu tegoż biura. Wychodzono bowiem z założenia, że tylko skromnemi środkami i w miarę możliwości środków finansowych doprowadzić można do rozwoju spółdzielnię. — Dziś po 10 letniem istnieniu tej spółdzielni stwierdzić można, że zasada ta była słuszną. Dzięki ostrożności w prowadzeniu agend przez ludzi poważnych i finansowo silnych, spółdzielnia zyskiwała coraz więcej na znaczeniu i powadze, tak, że obecnie jest ona najpoważniejszą placówką spółdzielcza na naszym terenie i jedną z pierwszych w Związku Rewizyjnym, któremu podlega. Agendy spółdzielni rozrastały się coraz bardziej obejmując swym zasięgiem nietylko miasto Nowy Sącz, lecz całe Podhale, zyskując wszędzie na wielkiej popularności, przez sprawnie zorganizowane biuro i uczciwe i solidne prowadzenie agend. — Niżej podana statystyka wskazuje na piękny rozwój placówki, przyczem dochodzi się do przekonania, że przy wspólnym wysiłku całego społeczeństwa stworzyć można rzeczy piękne i pożyteczne.

Spółdzielnia prowadziła swe czynności tylko wśród członków, wydając kredyty, przyjmując wkłady oszczędnościowe, wkłady premjowane z losowaniami i a to celem propagowania idei oszczędnościowej wśród młodzieży. Spółdzielnia jest instytucją społeczną, która znajduje swe potwierdzenie między innemi i w tem, że rokrocznie rozdziela poważniejsze kwoty, z uzyskanego zysku w formie subwencji dla instytucyj kulturalnych i społecznych, bez różnicy wyznania. I tak rokrocznie korzysta z subwencji około 40 instytucyj. Ponadto bierze czynny udział w organizowaniu „Dnia Spółdzielczości“ i „Dnia Oszczędności“. Spółdzielnia ponadto udziela nagród, w formie książeczek oszczędnościowych, dla najlepszych uczniów szkoły handlowej i szkoły przemysłowej. Wypłacone subwencje instytucjom społecznym i kulturalnym przez cały czas istnienia spółdzielni wynoszą około 35.000 złotych. W roku bieżącym liczy spółdzielnia 1496 członków, z wpłaconym kapitałem udziałowym 141.600. Fundusze rezerwowe wynoszą obecnie 145.854,41 złotych. Wkłady oszczędnościowe wynoszą zł. 997.496.13. Saldo udzielonych pożyczek wynosi zł. 1.035.307.89. Przez cały czas stnienia spółdzielni, wydała kredytów na kwotę zł. 14.074.729.87.

Kasa Kredytowa
spół. z ogr. odp. w N. Sączu.

Skromną, a jednakże wielce pomocną instytucją spółdzielczą jest Kasa Kredytowa w N. Sączu. Prowadzona przez p. Aleksandra Horowitza, pod zapobiegliwym zarządem pp.: Józefa Gellera, Henryka Kornhausera i Ch. W. Klagsbalda niema wiele lat pracy, jednakże od r. 1931. udziały wynoszą już poważną kwotę 26.735 zł. a wkłady 164.490 zł. Fundusz rezerwowy ma 5390·58 zł. Spółdzielnia ta jest faktycznym dowodem, jak skromnie a mądrze zużyty kapitał może przyczynić się do podniesienia spółdzielczej gospodarki.

Tow. Wzaj. Zaliczek i Oszczędności

w Nowym Sączu, ul. Szwedzka 9.

Towarzystwo Wzajemnych Zaliczek i Oszczędności w Nowym Sączu założone zostało w 1899 a zatem jest jedną z najstarszych kredytowych instytucyj spółdzielczych na terenie nowosądeckim. Znaną jest wybitna gospodarcza rola tej instytucji w czasach przedwojennych.

W ograniczonych ramach spółdzielczego ustawodawstwa austrjackiego spełniła ona zadanie pionierskie, wychowując tutejszą ludność w ideologji wzajemnej pomocy i w ciągu krótkiego czasu zdołała nietylko uniezależnić warsztaty pracy szarego człowieka od panującej wówczas lichwy, ale pchnąć w znacznej mierze naprzód jego przedsiębiorczość przez udostępnienie mu taniego kredytu. W czasach więc, gdy — wydawało się — wielki przemysł i handel zasobne w kapitały zgniotą sczasem zupełnie małe warsztaty pracy i wyrzucą je poza nawias życia gospodarczego, ta ideologja wzajemnej pomocy kredytowej uratowała setki i tysiące egzystencji mieszczańskich. Wielka wojna i jej skutki przerwały jednak tę owocną działalność powyższej placówki spółdzielczej, tak jak unieruchomiły wszystkie spółdzielnie na terenie Małopolski, z których większość uległa likwidacji. Nieliczne tylko się ostały a mianowicie te, które oparte by y o silne podstawy spółdzielcze i finansowe. Jedną z nich jest właśnie Towarzystwo wzajemnych zaliczek i oszczędności, które 6 lat temu zostało zreaktywowane, by znowu stanąć u boku swych członków i silnem ramieniem podtrzymać ich konieczną dla normalnego życia gospodarczego egzystencję, obecnie znowu zagrożoną ostrym kryzysem gospodarczym. Dewiza spółdzielczości „wszyscy za jednego — jeden za wszystkich" stała się podstawą działalności tej instytucji. Stąd dba ona przedewszystkiem o odpowiedni dobór swych członków, przyczem kieruje się wyłącznie wskazaniami etyki spółdzielczej. Ten dobór ludzi odpowiednich w liczbie około 300 stanowi silny fundament wzajemnego ich zaufania Również silną jest podstawa finansowa spółdzielni, gdyż prócz normalnego kapitału udziałowego jej członków, którzy ponadto 10 krotnie za jej zobowiązania odpowiadają, posiada ona żelazny fundusz rezerwowy we wysokości zwyż 50.000 zł. — Na takich dwóch podstawach oparta jest wzajemna pomoc kredytowa członków, z których jedni składają w spółdzielni swe mniejsze lub większe oszczędności za odpowiedniem oprocentowaniem, by umożliwić zasilanie gospodarstw zarobkowych innych członków potrzebnym im tanim kredytem. Korzystają oni również z innych statutem przewidzianych usług bankowych swej instytucji. W ten sposób obrót spółdzielni wyniósł w r. 1935 blisko 2 i 1/2 miljona złotych.

Władzami tej spółdzielni są zarząd i rada nadzorcza, co 3 lata odnawiane przez walne zgromadzenie członków. Obecnymi członkami tych władz są m. i. pp.: b. wiceprezes związku rewizy nego spółdzielni we Lwowie Dr. Weindling, Maurycy Eichhorn, Aleksander Nattel, Mojżesz Holzer, Dr. B. Statter, Henryk Schlachet, W. Blum, E. Drillich, B. Kindermann, I. A. Mahler, A. Steiner i i.

Spółdzielnia jest członkiem Związku Żydowskich Spółdzielni w Polsce z siedzibą w Warszawie.

ROBOTNIK

spółdzielnia spożywców w N. Sączu.

Założona w r. 1919 spółdzielnia spożywcza, przez pp. St. Cudka, Fr. Piątka, Andrz. Gizę, K. Czernego, Andrz. Kudlika i Ign. Steindla przechodziła początkowo ciężkie czasy, wobec zależności swej działalności od przydziału kontygentowego towarów. Równocześnie udzielany członkom kredyt obniżał wartość plusów, wobec dość dużej trudności ściągania należytości. Od r. jednak 1927 sytuacja się poprawiła, tak iż dzisiaj obrót miesięczny wynosi kwotę 8000 zł. Udziały, po 25 zł. miesięcznie dają dziś kwotę 2000 zł. Ilość członków wynosi obecnie 125 osób a spółdzielnia prócz własnego sklepu w N. Sączu posiada również filję w Chełmcu polskim, założoną w r. 1935, a prowadzoną przez p Tad Cudka.

Dyrekcję tworzą pp. Fr. Piątek jako zarządzający, K. Budzynowski i Al. Mironowicz. Radę Nadzorczą pp. F. Żuwała, mr. J. Janiak, K. Ziobro, P. Wąsowicz, St. Waśko, N. Łukasik, Seb Baranowski i P. Janik.

Skrzętna ta spółdzielnia zaopatruje się w towary krajowe w Zw. Spółdz. w Krakowie a ponadto w nowosądeckiej składnicy Kół Rol.

KASY STEFCZYKA

Najbardziej to charakterystyczne kasy spółdzielcze rolnika — chłopa. Jest ich w powiecie nowosądeckim 34, przyczem w organach zawiadowczych 70 proc. chłopów. Kasy te pracują przeważnie na wsiach, istnieją jednak i w Piwnicznej, Muszynie i N. Sączu [Dąbrówka niem.], przyczem np. piwniczańska może się poszczycić obrotem 40.000 zł. Normalny obrót kas, rocznie wynosi od 8000 do 40.000 złotych.

Ciężka sytuacja finansowa zamroziła wkłady, wpływając ujemnie na płatniczość. Mają jednak kasy, mimo wszystko, fundusze rezerwowe, w czem np. takie skromne Wielogłowy mogą być wzorem. W wypadkach ciężkiej sytuacji płatników kasy przeprowadzają układy konwersyjne. Udziały wynoszą przeciętnie kwotę 10 zł. przyczem odpowiedzialność jest nieograniczoną.

Corok przybywa, rewident dla bilansowania. Kasy podlegają Zw. Rew. Spółdz. Roln. i zar. gosp. w Warszawie wzgl. Zarz Okr. w Krakowie. Kasy Stefczyka są prawdziwą pomocą dla naszego chłopa.

—o—

Podhalańskie Towarzystwo Kredytowe

spółdz. w Nowym Sączu.

Istnieje na terenie Podhala od r. 1932 licząc 360 członków, z wkładami wartości ponad 100.000 zł. Spółdzielnię, o wybitnym charakterze pomocowym powadzi dyrekcja, w osobach pp. E. Einhorna, E. Landauowej, S. Führera A. Steinera. Radę Nadzorczą tworzą pp. Ch. Rosenbach, S. Holländer, I. Goldberger, M. Mamber i B. Rosenfeld. Spółdzielnia spełnia wybitną rolę pomocy kredytowej, dla szerokich rzesz kupieckich.

Zdroje i letniska.

RABKA

(Nowy letni sezon. Obniżka cen. Teatr Ortyma.)

Nowy sezon letni już otwarty. Odnowione i powiększone łazienki zostały, oddane do użytku gości, Ceny zdrojowiskowe dostosowane do zmniejszonych możności płatniczych, jak również obniżono znacznie taksy zdrojowe, szczególnie dla urzędników oraz opłaty za kąpiele i zabiegi lecznicze. Wprowadzono również około 50 procent obniżki dla osób mieszkających na peryferjach zdroju i w okolicy. Zarówno dla młodzieży jak i starszych przygotowano szereg atrakcyj, zabawy taneczne, dancingi, oraz zaproszono na występy warszawski teatr dziecinny Ortyma. (Pe. Er.)

Piwniczna

(Nowy pawilon dancingowy. Szosa do zdroju. Plaża. Boiska gier sportowych)

Rozpoczynający się w tym roku 1. czerwca sezon letni zapowiada się bardzo dobrze, dowodem czego wynajęcie przeważnej ilości pomieszczeń; w pensjonatach, których liczba wzrosla do 12 tu są jeszcze wolne miejsca. Z nowych budowli wymienić należy piękną willę dra. Dormusa oraz pawilon p. Byśka, postawiony na Hanuszowie, gdzie mieścić się będzie restauracja oraz sala dancingowa i koncertowa.

Połączenie ze zdrojem bardzo dobre, bo oto wykończono budowę doskonałej szosy, po drugiej stronie Popradu wiodącej od mostu na Hanuszowie do samego zdroju, gdzie można dziś dojechać autem czy wozem. Nowy kryty pawilon, gdzie zainstalowanym będzie radjoodbiornik, a ponadto koncertować będzie dwa razy w tygodniu orkiestra z Żegiestowa, betonowy, oibrzymi zbiornik na wodę mineralną dla kąpieli, oto najnowsze instalacje naszego zdroju.

I o plaży już pomyślano urządzając ją na wyspie, na Równi, łącząc ją z brzegiem zgrabnym mostkiem. Na plaży znajdują się ponadto urządzenia do gier sportowych i boiska. Połączenia kolejowe nadzwyczaj dogodne, szczególnie dla ruchu podmiejskiego, stąd możliwość krótkich a dogodnych wycieczek w najbliższe okolice.

Zwiedzajcie zdrojowiska!

Łomnica zdrój.

(Lu.) Tegoroczny sezon rozpoczyna się pod niezbyt jasnemi auspicjami. Wpływa na to przerwana niestety praca, nad uregulowaniem Łomniczanki, która rokrocznie niszczy jedyną drogę dojazdową do zdrojowiska. Wydawało się, że sprawa ta jest już pewną, wybudowano już zaporę i 1 i p'ł km. regulacji, aż nagle robotę przerwano i nie podjęto dalej, mimo, iż sezon na karku. Byłoby rzeczą niezmiernej wagi znaleść fundusze na dokończenie tej niezbędnej inwestycji drogowo-wodnej.

Mimo tego zdrój przygotowuje się na przyjęcie gości i ma nadzieje, że wobec pięknej pogody, prześlicznych stron i najsilniejsz j na całem Podhalu szczawy mineralnej zjazd tegoroczny dopisze.

Działalność nowosądeckiego kahału.

Zapytywani z kilku stron o powody podwyższenia konkurencyjnego podatku domestykalnego zwróciliśmy się o informacje do przew. nowosądeckiego kahału p. Tenzera, uzyskując szereg interesujących informacyj.

Podatek ten nie został podwyższonym, ale komisyjnie dostosowanym do faktycznych możliwości płatniczych poszczególnych osób, co jednakże nie wyklucza uzasadnionych sprostowań.

Na pytanie co nowy kahał zrobił w okresie swego urzędowania dowiedzieliśmy się, że kahał objął gminę wyznaniową zadłużoną do wysokości 38.671.50 zł. oraz kompletnie zniszczone budynki. Obecnie remontuje się synagogą, cmentarz żydowski, łaźnię, budynek kahalny i spłaca stale długi. Również sprawa szpitala żydowskiego została nareszcie podjętą i jest nadzieja, że przy poparciu obywateli uda się niezadługo szpital uruchomić.

W zakresie akcji charytatywnej, rozdzielono ostatnio 8000 zł. i urządzono święta dla 80 żołnierzy 1 p. s. p. wyznania mojżeszowego. Efekt rzeczywiście doskonały, mimo pewnej niechęci zwojenników dawnych rządów. Ostatnio wybrano zasłużonego działacza p. Mojżesza Rubina, rabina reprezentantem gminy dla szerzenia ducha religijnego wśród wojska. Wybór rzeczywiście bardzo trafny!

Subwencyj udziela kahał wszystkim organizacjom, spełniającym pożyteczne funkcje społeczne a zarząd i rada składa się z ludzi wszystkich kierunków i ugrupowań społecznych. Pensje urzędnicze wypłaca się, poraz pierwszy od szeregu lat punktualnie i bez zaległości. Wogóle przyznać trzeba zupełnie bezstronnie, że atmosfera sporów kahalnych została zupełnie oczyszczoną a praca i działalność kahału weszła na tory twórcze, zarówno w zakresie religijnym jak i społecznym. Zasługa to, w pierwszej linji przewodn. p. Tenzera a i zarządu w osobach pp. Maschlera, Berlinera, Hennenberga i Knöbla. Nareszcie stosunki w kahale wyjaśniły się nadzwyczaj dodatnio. Be. Lu.

Sport na Podhalu

Nowy Sącz

PIŁKA NOŻNA.

K. S. K. P. W. METAL-SANDECJA 5:2 (1:2) w Tarnowie: wina przegranej leży w odwoływaniu w ostatniej chwili swego wyjazdu, przez niektórych graczy.

J.K.S. CZARNI-SANDECJA 1:1 (1:0) w Jaśle, 10 maja. Bramkę dla Sandęcji zdobywa Kippel. Sędzia p. Krementowski nadawałby się na sędziego do.. boksu, a nie do piłki nożnej.

T. S. JUTRZENKA (Tarnów)- ST. K.S. [N. Sącz] 3:0 [walkower] Nowy Sącz Strzelec nie stawił się! Dlaczego?

SANDECJA — T. S. JUTRZENKA (Tarnów) 3.0 [walkower] spowodu nie przybycia Tarnowa. Sędzia p. Joniec.

STRZEL. K.S. — MAKKABI [Jasło] 21 maja w Jaśle. Zasłużone zwycięstwo strzelców, z których najlepsi Leśniak, Zubek i Olejniczak. W Makkabi Springer.

S.K.S. BESKID - Ż. K. S. MAKKABI 1:0 [0:0] Jedyną bramkę zdobywa Mossler. Sędzia p. Joniec.

ZAWODY LEKKOATLETYCZNE Wewnętrzne zawody „Sokoła“ 17 maja 1] Bandurski 2·65 m. 2] Hoffman 2·55. Bieg 100 m. 1] Bandurski 12·4 sek. Schreiner 12·5. Skok w dal 1] Bandurski 5·85 m, 2) Schreiner, 3) Hoffmann, 4) Kalinowski 5) Marczyk. Skok wzwyż 1] Hoffmann 1·44 2) Bandurski. Dysk 1] Hoffmann 29·30 2] Kotarski.

LEKKA ATLETYKA K. ZW. REZERWISTÓW. 17 maja. Bieg 100 m. 1) Kippel 12·8 sek. 2) Banaś. Bieg 800 m. 1) Sojka 2·23 minut 2) Kudlik 3) Kurzeja Bieg 1500 m. 1) Sojka 5·12 Oszczep 1) Banaś 34 m. 2) Kurzeja. Dysk 1) Kurzeja 26 m.

SIATKÓWKA. W rozgrywanych zawodach piłki siatkowej osiągnięto w klasie B następujące wyniki: W.K.S. 1. psp. — Strzel. K. S. 2:1. Najlepszy prof. Reiser z S.K.S. Sokół — K.P.W. 2:0 wybijali się Tobiasz i Hoffmann ze Sokoła i Schreiner z KPW. KPW. — WKS. 2:1 Za pewna siebie drużyna straciła przez lekceważenie przeciwnika 2 punkty. Rewanż 0:2. Najlepsi Banaś, Bartys i Puzilewicz, z K. P. W. oraz porucznik Guc z 1. p.s.p.

SIATKÓWKA PAŃ. Sokół—Strzel. K. S. 2:1 W Sokole wybiły się Szkaradkówna i Królówna, w SKS. Stefaniszynówna.

KPW.-MAKABI 2:0. Wyróżniały się Krężlówna i Lipińska z KPW. i Schreiberówna i Eitingerówna z Makkabi. Sokół-KPW. 2:1. Wybijała się Lipińska Strzel. K. S. — Makkabi 2:0.

ZAWODY KOLARSKIE. Wewnętrzne zawody Makkabi, na trasie N. Sącz — Stary Sącz, dnia 17-go maja. Miejsca zdobyli: 1) Grübel 2) Skrzypek 3) Kinderman 4) Berliner 5) Sommer. Mimo, że zawody miały być wewnętrzne startowali i obcy a sędzia niesłusznie urwał czas Kindermanowi. Te rzeczy nie powinny mieć miejsca. Organizacja słaba.

EGZAMINA SĘDZIOWSKIE. W obecności delegata K.O.Z.P.R. p. Rybki złożyli ostatnio egzamin sędziowski gier sportowych pp. Barbacki, Hołyst, Król, Marczyk, Pennar, Sadkowski dla siatkówki, ciż sami i p. Sędek dla koszykówki i p. Sędek dla hazeny.

PIŁKARSKIE DERBY. Sandecja — Strzel. K. S. 2:0 (1:0). Niezasłużona porażka Strzelca, który był stanowczo lepszym. Deszcz i powstałe stąd błoto wpłynęły na grę, która nie przedstawiała żadnego stylu. Ordynarne metody wtargnęły niestety i na nasze boiska. Gracz Sandecji uderzył w twarz Olejniczaka ze Strzelca, za potrącenie Witowskiego i... został na boisku, mimo kwadransowych pertraktacyj. P. Iwański M. winien zostać bezwzględnie zdyskwalifikowanym, a z nim razem p. Griess z Tarnowa, który „nie widział“ incydentu. Tego rodzaju sędzia przynosi tylko wstyd kollegjum.

STUDENCKA REPREZENTACJA (Tarnów) - Beskid 2:3 (1:3). Przegrywa Tarnów, dla braku strzelających, mimo wyższości technicznej. Zawody poprostu pokazowe. ze względu na grę fair, dyscyplinę i kulturę w sporcie. Pogratulować młodzieży! Bardzo dobrym sędzią był p. Zubek.

Stary Sącz.

ZAWODY PIŁKI NOŻNEJ. Pol. K. S. (Nowy Sącz) — Sokół (St. Sącz) 0:3. Sędzia odgwizdał walkower z powodu zejścia drużyny sądeckiej z boiska. W Policyjnym grali członkowie Rezerwistów i bramkarz Chruślicki. Sędziował dobrze p. Kannengiesser. Sandecja — Sokół (St. Sącz] 7:4 (3:2) Doskonały wynik dla St. Sącza.

BIEG NARODOWY zgromadził 15 zawodników. 1 miejsce uzyskał Rosenfeld (Z. S.) w juniorach Legutko.

Dział gospodarczy i prawniczy.

Pod redakcją Mgr. Stanisława Goldbergera.

Nowy okólnik Min. Skarbu.

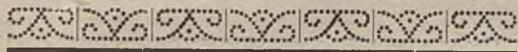
Min. Skarbu wydało w ub. tygodniu okólnik, dotyczącący stosowania przepisów rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 15 kwietnia 1935 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych. Okólnikiem tym Min. Skarbu wyjaśniło doniosłą kwestję stosowania ulg do płatników w wypadku przeniesienia się płatnika do okręgu innego urzędu skarbowego. W myśl tego okólnika płatnik, w razie zmiany miejsca zamieszkania, lub przeniesienia siedziby swego przedsiębiorstwa, nie traci prawa do ulg, jeśli tylko w nowym urzędzie skarbowym spełnia te wszystkie warunki, które uzależniają prawo do uzyskania ulg, t. j. jeśli płaci bieżące podatki. O zmianie miejsca zamieszkania winien jest płatnik jednak zawiadomić urząd skarbowy, w którym nabył prawo do ulg.

K. R.

AMNESTJA PODATKOWA NIE OBEJMUJE GRZYWIEN RUCHOMYCH. Izba Karna Sądu Najwyższego uznała (orzeczeniem Nr. 3 k. 2046/35), iż art. 2. ustawy o amnestji, przewidujący umorzenie kar za przestępstwa skarbowe w wypadkach, gdy kary pieniężne nie przekraczają 1000 zł., ma na myśl jedynie t. zw. sztywne kary pieniężne a nie dotyczy grzywien ruchomych, wymierzanych w wielokrotnościach uszczuplonego dochodu państwowego. Stanowisko to Sądu Najw. będzie miało decydujące znaczenie dla procesów karno-skarbowych, gdyż wobec ścieśniającej interpretacji artykułu 2 ustawy amnestyjnej, grzywny t. zw. ruchome nie będą umarzane.

N.

TAKSA ZA CZYNNOŚCI KOMORNIKÓW. W numerze 35 Dziennika Ustaw



R. P. ogłoszono rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, normujące taksę za czynności komorników. W myśl tego rozporządzenia komornicy pobierają za swe czynności dwojakiego rodzaju należności, a to opłaty za swe czynności oraz należność na pokrycie wydatków.

Opłata jest stała i stosunkowa. Wysokość opłaty stosunkowej zależna jest od wartości roszczenia egzekwowanego, wraz z wszelkiemi przynależnościami. Należność na pokrycie wydatków obejmuje zwrot wszelkich wydatków gotówkowych. Rozporządzenie weszło w życie dnia 20 maja b. r.

Ruch spółdzielczy w świecie.

Statystyka opublikowana ostatnio przez Międzynarodowe Biuro Pracy wykazuje ogółem na świecie 663.144 spółdzielni, zrzeszających 166 miljonów członków. Z tych cyfr przypada na Europę, bez uwzględnienia spółdzielczości Rosji Sowieckiej 175.668 spółdzielni z przeszło 41 mil. członków. Rosja liczy w 325.895 spółdzielniach przeszło 96 miljonów członków. Reszta przypada przeważnie na Amerykę.

Spółdzielnie spożywcze.

Prócz opisanych działają jeszcze na terenie nowosądeckim: spółdzielnia spożywcza „Składnica Kółek Rolniczych“, spółdzielnia rolnicza „Zagon“ i spółdzielnia robotnicza „Samopomoc“. Pierwsza i trzecia ma liczne filje.

Podziękowanie.

Jaśnie Wielmożnemu Panu Drowi Marjanowi Mohrowi, za bezinteresowną, skuteczną opiekę lekarską składa serdeczne podziękowanie.

Nowy Sącz, w maju 1936.

MARJAN LUSTIG

KRONIKA.

UCZCZENIE 10 LECIA rządów P. Prezydenta I. Mościckiego. Ukonstytuował się w naszem mieście komitet obchodu, którego zebranie odbyło się dnia 29 maja.

Dr. STEFAN JAROSZ, sławny podróżnik po Alasce bawił w tych dniach w naszem mieście. Wkrótce wygłosi on odczyt na temat swych przygód, wyświetlając równocześnie własny film.

TYDZIEŃ P. C. KRZYŻA rozpoczął w Nowym Sączu szereg imprez propagandowych.

AMATORSKIE KOŁO SCENICZNE przy Rodzinie Rezerwistów w Nowym Sączu, przygotowuje „Wodewil“ Krumułowskiego p. t. „Białe Fartuszki“, który zostanie odegrany w pierwszej połowie czerwca b. r. w sali „Kongregacji Marjańskiej.“

NAUCZYCIELSTWO SWEMU ZAŁOŻYCIELOWI. Staraniem Ogniska Nauczycielskiego Z.N.P. w N. Sączu odbyło się w dniu 24 maja br. uroczyste zebranie Członków i zaproszonych Gości poświęcone pamięci Założyciela i długoletniego Prezesa ś. p. Nowaka. Na program uroczystości złożyło się: Zagajenie, kantata odśpiewana przez chór dziatwy szkolnej, pod kierownictwem p. Kopczyńskiego i przemówienie poświęcone Zmarłemu.

DANCING ZW. podoficerów rezerwy. Dnia 6 czerwca w salach Domu Funduszu Pracy, przy ulicy Matejki 26 Początek o godzinie 9-tej. Wstęp za zaproszeniami.

DANCING P. C. K. odbędzie się dnia 31 maja w sali Czytelni mieszczańskiej.

IMPREZY SPORTOWE w Zielone Święta. 30 i 31 maja. Zawody lekkoatletyczne podokręgu nowosądeckiego, na Jordanówce. Mecze piłkarskie 31. Sandecja — Czarni [Jasło] 1 czerwca Sandecja — Samson (Tarnów] boisko K.P.W. godz. 16. 31. Strzelec — Wisłoka [Dębica), 1 czerwca Strzelec — Metal (Tarnów) boisko Jordanówka, godz. 11.

WŁAŚCICIELE REALNOŚCI odbyli dnia 24 maja tłumne zebranie, gdzie omawiano sprawy podatkowe, kominiarskie. stróżów itp. W najbliższych numerach poświęcimy tym sprawom szereg artykułów.

TOW. OPIEKI nad sierotami żyd., działające bardzo chwalebnie, na naszym terenie, pod kierownictwem pp. S. Maschlera, Z. Syropowej, E. Tischowej i L. Reicherowej zamknęło swój rok budżetowy, kwotą 32.741 64 zł. W sierocińcu było 166 dzieci, które otrzymywały wikt, odzież, częściowo, mieszkanie i opiekę lekarską. Dzieci pobierają naukę, kształcą się w przyszłych zawodach i uprawiają gimnastykę. Również wysyła się je na kolonje. Wartościową tę akcję wspiera zarówno społeczeństwo jakoteż instytucje i władze.

ZJAZD REZERWISTÓW. Dnia 17 maja odbył się w świetlicy M. K. Zw. Rezerwistów zjazd prezesów, komendantów i referentów wych. ob. z powiatu N. Sącz przy udziale 60 osób. Wśród zaproszonych gości byli pp. zast. star. Mycielski, płk. Aleksandrowicz, kpt. Babirecki, del. Okr., dyr. Geisslerowa i i. Referaty wygłosili prezes mr. Krupa, kpt. Stec i mr. Kudela.

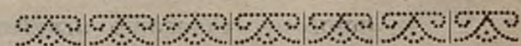
OBWAŁOWANIE DUNAJCA. Dnia 28 maja odbyła się nad Dunajcem konferencja ludności, z władzami. Mocny sprzeciw objawił się u ludności lewej strony ze Świniarska, Małej Wsi i tp. Jednakże obwałowanie i tam jest przewidzianem. Komitet wybrany wypracuje zapewne statut spółki wodnej.

DANCING, członków drużyn sportowych Sokoła 1-go czerwca we własnej świetlicy.

MATURA w gimnazjach męskich, rozpoczęła się dnia 29 maja.

NIEUZASADNIONA DROŻYZNA. W dniach ostatnich poszły znacznie w górę ceny chleba, mięsa, wędlin itp. mimo iż zarówno zboże, jak i żywiec nie podrożały. Gdzie powód tej drożyzny?

STOWARZYSZENIE DOBROCZYNNOŚCI „Gemilat Chesed“ zakończyło rok bilansowy pięknym obrotem 179,711·51 zł. Stowarzyszenie to ma przedewszystkiem na celu udzielanie drobnych pożyczek rękodzielnikom, drobnym kupcom i rolnikom. W r. ubiegłym udzielono 980 pożyczek na sumę 63.518 zł. Zarząd spoczywa w rękach pp. Maschlera i Schlüssla.



Kącik towarzyski.

Młody inteligentny rysownik na stanowisku pragnie zawrzeć znajomość z młodą przystojną panną. Małżeństwo nie wykluczone. Zgłoszenia przyjmuje Redakcja „Nowin Podhalańskich" pod „Rysownik".

Młody, lat 27 z braku znajomości szuka miłej towarzyszki wycieczek górskich. Kulturalne panie, zwolenniczki turystyki i piękna gór raczą odpowiedzieć do Adm. Nowin Podh. pod: „Przyjacielskie współżycie".

LIST DO PODJĘCIA! Dla Muszki w St. Sączu.

Redakcja i administracja: Nowy Sącz, ulica Romanowskiego 2

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenie zwykłe 40 gr. za 1 mm. Nadesłane 80 „ „ 1 „ W tekście 1 zł za 1 mm. Przed tekt. 1·50 „ 1 mm.

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny: M. Lustig. „Drukarnia Podhalańska w Nowym Sączu